

Handläggare: Linn Ljunglöf

telefon: 08-508 25 077

Handläggare: Berit Jernberg

telefon: 08-508 25 031

Till

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Ansökan till länsstyrelsen om utvecklingsmedel till tidiga insatser inom det sociala området.

Förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden (SAN) beslutar att hos Länsstyrelsen i Stockholms län ansöka om utvecklingsmedel till tidiga insatser ur år 2009:s anslag för följande projekt:
 - 1.1. Barnfrid Stockholm med 500 000 kronor.
 - 1.2. Kvinnligt och manligt perspektiv i missbrukarvården – en utbildningsserie för personal med 511 500 kronor.
 - 1.3. Källan BUFIBS, frivilligorganisationen Schizofreniförbundet, med 150 000 kr.
 - 1.4. Start av mammagrupp på Ersta Fristad med 315 000 kr.
 - 1.5. Att bryta arvet, frivilligorganisationen RFHL, med 50 000 kr.
2. Socialtjänstnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Fredrik Jurdell

Sammanfattning

Nationella handlingsplaner finns för både alkohol- och narkotikaområdet för åren 2006 – 2010. För år 2009 har regeringen avsatt 260 miljoner kronor för genomförande av planerna. En del av medlen kommer att fördelas via länsstyrelserna till förebyggande och tidiga insatser. Medlen ska i första hand användas för att stödja ny eller utveckla redan befintlig verksamhet. Länsstyrelsen i Stockholms län har att fördela sammanlagt 10 miljoner kronor för år 2009 till tidiga insatser inom det sociala området.

Utvecklingsmedel kan sökas enbart av kommuner och kommunens egen insats ska motsvara minst halva kostnaden för projektet.

De fem projektansökningarna handlar om både verksamheter i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens regi och inom frivilligorganisationers verksamheter. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens projektansökningar är stadsövergripande; målgrupper finns i huvudsak i stadsdelsnämnderna. Ansökningarna om utvecklingsmedel till frivilligorganisationernas verksamheter är framtagna i samråd med dem. Stockholms stad genom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen står som huvudman för dessa projekt men verksamheten kommer att bedrivas inom och av organisationen enligt överenskommen ansökan.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom kansliavdelningen i samarbete med avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Bakgrund

Regeringen har sedan 2001 avsatt medel kopplat till de nationella handlingsplanerna för alkohol- och narkotikaområdet i syfte att implementera handlingsplanerna i samhället. De aktuella nationella handlingsplanerna för alkohol- och narkotikaområdet gäller för åren 2006 – 2010. För år 2009 har regeringen avsatt 260 miljoner kronor för genomförande av planerna. En del av medlen kommer att fördelas via länsstyrelserna till förebyggande och tidiga insatser. Medlen ska i första hand användas för att stödja ny eller utveckla redan befintlig verksamhet. Länsstyrelsen i Stockholms län har att fördela sammanlagt 10 miljoner kronor för år 2009 till tidiga insatser inom det sociala området.

Utvecklingsmedlen är avsedda för den kommunala socialtjänsten eller socialtjänsten i samarbete med andra myndigheter eller organisationer. Länsstyrelsen uppmuntrar samverkan mellan de olika aktörerna. Insatser som rör flickors, pojkars, kvinnors eller mäns särskilda behov prioriteras. Medlen kan endast sökas av kommuner.

Kommunens egen insats ska motsvara minst halva kostnaden för projektet.

Kommunerna i Stockholms län inbjuds att ansöka om medel för att utveckla verksamheter för:

- Barn till föräldrar med missbruksproblem
- Barn till föräldrar med psykisk ohälsa
- Barn i våldsutsatta familjer
- Våldsutsatta missbrukande kvinnor

Av ansökan ska framgå projektplan och budget. Bidrag beviljas för ett år i taget och utgår i regel under högst två år. Det ska framgå av ansökan hur utvärdering/uppföljning ska ske samt hur verksamheten ska implementeras i ordinarie verksamhet efter avslutad projekt-tid.

Ansökan ska vara länsstyrelsen i Stockholm till handa senast den 15 april 2009. Ansökan ska vara antagen av socialnämnd eller motsvarande. Besked om beslut väntas från länsstyrelsen i juni 2009.

Om medel beviljas utbetalas 80 % sex månader efter projektstart och resterande 20 % utbetalas i samband med slutredovisning av projektet eller när ytterligare medel beviljas.

Projektansökningarna(1-5)

De 5 projektansökningarna handlar om både verksamheter i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens (SAN) regi och frivilligorganisationers verksamheter. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens projektansökningar är stadsövergripande; målgrupper finns i huvudsak i stadsdelsnämnderna. Ansökningarna om utvecklingsmedel till frivilligorganisationernas verksamheter är framtagna i samråd med dem. Stockholm stad genom socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen står som huvudman för dessa projekt men verksamheten kommer att bedrivas inom och av organisationen enligt överenskommen ansökan.

Förvaltningen föreslår fyra projekt i detta ärende med fokus på att utveckla insatser till gagn för utsatta barn och deras föräldrar.

BUSS- utredningen, barnuppdraget i Stockholms socialtjänst lämnade sin slutrapport i mars 2009. Rapporten föregicks av delrapporten Kartläggning av den sociala barnavården i Stockholms stad 2007, som presenterade i oktober 2008. Många stadsdelsförvaltningar påpekar i utredningen att ett stort antal anmälningar rör våld mot barn och att man ser svårigheter både vad gäller samverkan med polis och åklagare samt att man saknar beprövade insatser att erbjuda de barn och familjer där man inte har skäl för att ingripa enligt LVU. Detta utmynnade i ett uppdrag till förvaltningen att arbeta för att introducera metoder för behandling av familjer där det förekommit barnmisshandel och barnen bor kvar i hemmet. Förvaltningen föreslår därför projektet Barnfrid Stockholm.

Projekten Källan BUFIPS, Mammagrupp på Ersta fristad samt Att bryta arvet, frivilligorganisationen RFHL (Riksförbundet för hjälp åt narkotika och läkemedelsberoende) är alla utvecklingsprojekt som väl stämmer överens med det arbete som drivs inom projektet Centrum för Gruppstöd av förvaltningen, i nära samarbete med frivilligsektorn.

Förvaltningens ansökan gällande Kvinnligt och manligt perspektiv i missbrukarvården – en utbildningsserie för personal, har sin grund i Stockholms stads program för kvinnofrid antagit av kommunfullmäktige och de utvecklingsbehov som finns inom området kvinnor med missbruksproblem.

I.1. Barnfrid Stockholm

Mål

Projektet Barnfrid Stockholm kommer genom en central samordningsfunktion verka för att genomföra en kartläggning av omfattningen på våld direkt riktat mot barn i Staden. Projektet kommer vidare att kartlägga möjliga insatser för våldsutsatta barn samt inleda samarbete med aktörer inom frivilligsektorn inom området. Projektet kommer att utarbeta en strategi för implementering av verksamma insatser samt arbeta för implementering. Erfarenheter och uppbyggda strukturer från det pågående projektet Centrum för Gruppstöd skall tas till vara.

Bakgrund

Projektet Centrum för Gruppstöd pågår i Stockholms stad och drivs av Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen sedan två och ett halvt år. Projektet är finansierat med medel från Länsstyrelsen och innebär en lika stor egenfinansiering från stadens sida. Projektets uppdrag är att arbeta fram en organisation för Stockholms stad som innebär att mer stöd i form av bl.a. gruppstöd skall erbjudas utsatta barn. De grupper av barn som är aktuella är barn till föräldrar med psykisk ohälsa, barn till föräldrar med missbruksproblem samt barn som varit utsatta för att ha bevittnat våld i nära relationer. Under projekttiden har förvaltningen blivit allt mer uppmärksam på behovet av insatser direkt riktade till våldsutsatta barn, d.v.s. barn utsatta för barnmisshandel och deras föräldrar. Förvaltningen föreslår därför en central samordningsfunktion för ett utökat arbete med våldsutsatta barn och deras föräldrar, projektet Barnfrid Stockholm.

Projektplan

Projektet skall arbeta med utgångspunkt från de strukturer som har upparbetats under tiden för projektet Centrum för Gruppstöd. Stor kraft kommer att läggas på samarbete med frivilligsektorn. Efter kartläggning av behov och möjliga metoder kommer information och utbildningar spridas till stadens samtliga 14 stadsdelsförvaltningar samt aktuella aktörer inom frivilligsektorn. Myndighetsövergripande kontakter kommer att tas med polis, åklagare samt landsting.

Förvaltningens bedömning

Socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen anser att det finns ett behov av att arbeta kommunövergripande med frågan våldsutsatta barn. Utsatta barn omfattas ofta av problematik från många områden och det kan tyckas orimligt att dela upp varje område för sig. Förvaltningen anser dock att det är både nödvändigt och viktigt med fördjupad kunskap inom de specifika områdena. Det är en väg att synliggöra de utsatta barnen. Precis som inom andra områden, så finns det anledning att tro att ett större antal barn skulle be om hjälp om de hade anledning att tro att de skulle få någon. Det samma gäller säkert de föräldrar som själva är medvetna om och känner att de har ett destruktivt beteende mot sina barn. Fanns det mer lättillgänglig hjälp att få, skulle man med största sannolikhet vara mer benägen att öppna upp för förändring och vara beredd att ta emot hjälp.

Förvaltningens förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar med hänvisning till ovanstående att hos Länsstyrelsen i Stockholms län ansöka om 500 tkr för att utveckla arbetet med våldsutsatta barn och deras föräldrar i Stockholm, projektet Barnfrid Stockholm. Stadens egen insats är på motsvarande nivå, och motsvarar i anspråkstagande del av tid inom redan befintliga anställningar.

Bilaga

Ansökan

I.2. Kvinnligt och manligt perspektiv i missbrukarvården - en utbildningsserie för personal

Bakgrund

Stockholm stad tillhandahåller för stadens räkning ca 800 platser på behandlingshem, stödboenden, omvårdnadshem, akut- och korttidsboenden, äldreboenden, familjehem samt öppna verksamheter för vuxna personer med psykosociala och/eller missbruksproblem samt hemlösa. Det finns stödboenden med så väl krav på drogfrihet som stödboenden med drogtolerans, s.k. lågröskelboenden. Utförare är dels enheter inom förvaltningen dels frivilligorganisationer och privata entreprenörer.

Huvuddelen av institutionerna, såväl stödboenden som behandlingshem, är könsblandade. På de allra flesta institutioner är också personalgruppen blandad.

Inom missbrukarpopulationen utgör kvinnorna ca 25-30 %, drygt en fjärdedel. Detta innebär, att på samtliga blandade institutioner är männen i majoritet i klientgruppen. Detta innebär i sin tur, att kvinnorna sällan får sina specifika behov tillgodosedda.

Undersökningar som gjorts visar också att flertalet kvinnor med missbruksproblem utsätts för våld, både av en nuvarande eller f.d. partner. Många av kvinnorna har även tidigare erfarenheter av både fysiskt och sexuellt våld.

Projektplan

Att utbilda anställda/personal som arbetar inom Stockholms stads institutioner även de som drivs av samarbetspartners inom frivilligsektorn, vad gäller kvinnors och mäns olika sätt att tackla vanmakt och skador av missbruket samt i hur ett genusperspektiv kan implementeras i arbetet.

Två personer frigörs från sina ordinarie arbetsuppgifter på förvaltningen, på deltid, för att skapa och leda en utbildning för anställda inom Stockholms stads institutioner samt samarbetspartners inom frivillig sektorn.

Målsättningen är att under en två års period utbilda ca 130 – 170 personer, vilket utgör ungefär hälften av de anställda inom stödboenden och behandlingshem för vuxna.

Utbildningen kommer att hållas under 3,5 – 4 heldagar alternativt 7- 8 halvdagar per grupp. Varje grupp kommer att bestå av max 20 personer.

En stor del av utbildningen kommer att fokusera på gruppdeltagarnas egna erfarenheter och problemformuleringar. Övergripande kommer utbildningen att fokusera på olika teman. Tema exempel se bilaga 1.2.

Utöver utbildningsledarna kommer även några externa föreläsare att tas in.

Utvärderingen kommer att ske genom att utbildningsledarna sammanställer frågeformulär/enkäter efter varje avslutad kurs.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen anser och tror att man genom att aktivt arbeta utifrån ett tydligt genusperspektiv inom institutioner, och därigenom förändra attityder, till viss del kan förebygga mäns våld mot kvinnor samt förbättra förutsättningarna för kvinnor att bygga liv utan missbruk. Det är därför viktigt att personal som arbetar med människor med missbruksproblem får mer kunskap i dessa frågor.

För att genomföra projektet behövs resurser för två anställda kursledare (frigörs inom förvaltningen) 500 000 kr, externa föreläsare 36 000 kr, vikarietäckning (de flesta institutioner har bemanning dygnet runt, vilket innebär svårigheter att frigöra personal för utbildningar och seminarier. Vikarietäckning måste därför ingå i projektets budget.), administration 20 000 kr, utvärdering/dokumentation 30 000 kr och lokalkostnader 37 000 kr. En sammantagen budget för projektet uppgår således till 1 023 000 kr.

Förvaltningens förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar med hänvisning till ovanstående att hos Länsstyrelsen i Stockholm ansöka om utvecklingsmedel med 511 500 kr för genomförandet av utbildningssatsningen ”Kvinnligt och manligt perspektiv i missbrukarvården. Nämnden bidrar med motsvarande belopp genom personalresurser.

Bilaga

Ansökan

1.3 Källan BUFIPS - Barn och ungdomar till föräldrar med psykisk sjukdom och invandrarbakgrund

Mål

Projektet Källan BUFIPS skall verka för att anpassa sina metoder för att bättre kunna möta barn och ungdomar som har föräldrar med psykisk ohälsa och där en komplicerande faktor är språk och kulturbarriärer.

Bakgrund

Sedan 1995 driver Schizofreniförbundet verksamheten Källan där man erbjuder stöd till barn, ungdomar och föräldrar i familjer där någon av föräldrarna är drabbade av psykisk ohälsa. Varje grupp träffas 10-12 ggr. Verksamhetsledaren och gruppledarna har psykolog-/ psykoterapeutexamen och assistenten är fritidspedagog. Källans metodik har arbetats fram under tolv år och under våren 2009 kommer en illustrerad manual av Källan metodiken att publiceras.

Projektplan

Källan vill med projektet BUFIPS på ett mer genomarbetat sätt nå ut till familjer med psykisk ohälsa och där det finns språkliga och ibland kulturella hinder. Projektet vill verka för ett mer utåtriktat arbete för att nå målgruppen och samverka med andra aktörer som t.ex. socialtjänst, BuP, skola men även andra organisationer. Inom projektet kommer man att erbjuda mindre barngrupper, utökat antal träffar och mer omfattande föräldrakontakt.

Förvaltningens bedömning

Källan uppbär idag ett verksamhetsstöd från staden om 567 tkr. Verksamheten är stabil och kostnadseffektiv. Källan har länge varit den enda verksamhet som funnits att tillgå för barn till föräldrar med psykisk ohälsa i Stockholms stad. Den bilden har ändrats till viss del under det senaste året då projekten Barnkraft Stockholm samt Centrum för Gruppstöd har utbildat medarbetare i en speciell metodik, s.k. Vertti- grupper. Denna modell bygger på att man alltid håller barngrupp samt parallell föräldragrupp. Staden är dock beroende av att kunna hänvisa barn, ungdomar och föräldrar till Källans verksamhet, då den bättre svarar upp mot de behov som finns i vissa familjer. Det är inte alltid möjligt för en psykiskt sjuk förälder att delta i grupp. Förvaltningen bedömer att Källans planer på att utveckla sitt arbete väl stämmer överens med stadens behov.

Förvaltningens förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar med hänvisning till ovanstående att hos Länsstyrelsen i Stockholms län ansöka om utvecklingsmedel för Källan med 150 tkr för att verksamheten skall utveckla arbetet med barn och ungdomar till föräldrar med psykisk ohälsa och där en komplicerande faktor är språk- och kulturbarriärer. Nämnden bidrar med motsvarande belopp. Förvaltningen föreslår att medlen, 150 tkr, tas från projektpotten för organisations och föreningsstöd.

Bilaga

Ansökan

1.4 Start av mammagrupp på Ersta fristad

Mål

Ersta fristads projekt ”start av mammagrupp” syftar till att det skall vara obligatoriskt att de mammor som har sina barn och ungdomar i Ersta fristads verksamhet skall delta i

mammagrupp med fokus på föräldraskapet. Projektet skall vara en del av Ersta fristads övriga verksamhet och bidra till uppbyggnaden av ett center för våldsdrabbade familjer.

Bakgrund

Ersta fristad är ett skyddat boende för våldsdrabbade kvinnor och barn. Förutom skyddat boende driver man mellanboende och bearbetningsgrupper för barn.

2007 beviljades Ersta fristad medel från Socialstyrelsen för en förstudie inför start av barngrupper. 2008 beviljades medel från Länsstyrelsen med 600 tkr, via ansökan från Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Två legitimerade barnpsykologer anställdes för att starta barngrupper. Redan från början fanns en önskan om att starta parallella mammagrupper. Resurserna har inte räckt till detta. Syftet med parallella mammagrupper är att öka mammornas förståelse för konsekvenserna av att ha varit våldsutsatt, att öka kunskapen om barns utveckling samt verka för en bättre mamma-barn relation. Ersta fristad erhöll 245 tkr i stöd från OFU under 2008 för att starta barngrupper. Inget stöd har utgått för 2009.

Projektplan

Mammor till barn som går i Ersta fristads bearbetningsgrupper skall erbjudas obligatorisk mammagrupp. Grupperna skall ledas av utbildade terapeuter med goda kunskaper om mäns våld mot kvinnor samt erfarenhet och kunskap om barn och barns utveckling. Verksamheten skall följas upp och utvärderas i syfte att mäta effekterna av insatsen.

Förvaltningens bedömning

Ersta fristads nystartade verksamhet för barn drabbade av våld i nära relationer är ett viktigt komplement till övriga resurser i staden. Genom projektet Centrum för Gruppstöd har 21 personer anställda inom staden gått utbildning i individuella krissamtal för barn och ungdomar som har bevittnat våld, s.k. Trappan- samtal på Ersta Sköndal Högskola i samarbete med Rädda Barnen. Denna utbildningssatsning säkerställer att det finns minst två utbildade i Trappan- modellen per stadsdelsförvaltning, dessa kompletterar sedan tidigare utbildade i staden. Dock är det många barn som är drabbade av upplevda våldshändelser som behöver mer omfattande insatser än vad Trappan-samtal ger. Ersta fristads nystartade verksamhet är ett välkommet komplement till stadens egna resurser.

Förvaltningens förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar med hänvisning till ovanstående att hos Länsstyrelsen i Stockholms län ansöka om utvecklingsmedel för Ersta fristad med 315 tkr för att verksamheten skall utveckla arbetet med parallella mammagrupper till de barn och ungdomar som deltar i Ersta fristads verksamhet. Nämnden bidrar med motsvarande belopp. Förvaltningen föreslår att medlen, 315 tkr, tas från projektpotten för organisations och föreningsstöd.

Bilaga

Ansökan

I.5 Att bryta arvet

Mål

RFHL Stockholm, Riksförbundet för hjälp åt narkotika och läkemedelsberoende, vill med projektet Att bryta arvet vända sig till mammor och deras barn. Man vill under projekttiden etablera kontakt med minst 30 kvinnor och deras barn. Man vill inom ramen för projektet Qvinnoqulan under ett års tid utforma en verksamhet som vänder sig till före detta missbrukande kvinnor och deras barn. Man vill genom projektet lotsa unga, nyblivna mammor till det samhället har att erbjuda föräldrar och barn.

Bakgrund

RFHL Stockholm, driver sedan fyra år en dagverksamhet, Qvinnokulan. Verksamheten riktar sig till kvinnor som har avslutat ett missbruk eller står i begrepp att göra det. Många av Qvinnoqulans besökare har barn, andra har slutat missbruka droger då de blivit gravida. Många av besökarna söker stöd i sitt föräldraskap. Det är vanligt att man inte själv har haft en bra uppväxt och det finns därför ingen naturlig erfarenhetsbank att hämta ur. Många av Qvinnoqulans besökare känner sig ifrågasatta som föräldrar och upplever en osäkerhet som gör att de inte självklart söker sig till det som samhället har att erbjuda i form av t.ex. öppna förskolor och föräldrautbildningar.

Projektplan

Föreningen vill anställa en person, med lönebidrag, som skall arbeta med att etablera kontakt med de kvinnor som besöker verksamheten och stödja dem i deras föräldraskap. En av huvuduppgifterna blir att lotsa och coacha de besökande till bra insatser som finns att tillgå i samhället, men också visa på bra och viktiga saker att göra med sitt barn, som t.ex. att besöka öppna förskolan.

Förvaltningens bedömning

Många av Qvinnoqulans besökare har barn. Många lever med sina barn, andra håller på att etablera kontakt efter det att barnen varit placerade. Det finns anledning att tro att de barn som besöker Qvinnoqulan i många fall lever i större utsatthet än barn i allmänhet. Förvaltningen anser att det är viktigt att Qvinnokulan får möjlighet att utveckla sitt arbete med frågor gällande barn och föräldraskap. Förvaltningen har i samtal med Qvinnoqulan förvässat sig om att avsikten är att ett klart uttalat barnperspektiv skall råda i den tänkta verksamheten.

Förvaltningens förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar med hänvisning till ovanstående att hos Länsstyrelsen i Stockholms län ansöka om utvecklingsmedel för RFHL:s projekt Att bryta arvet med 50 tkr för att utveckla arbetet med barn och ungdomar till de mammor som besöker verksamheten Qvinnoqulan. Medlen, 50 tkr, föreslås tas från projektpotten för organisations och föreningsstöd.

Bilaga

Ansökan

Förvaltningens förslag

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutar att hos Länsstyrelsen i Stockholms län ansöka om utvecklingsmedel till tidiga insatser ur år 2009:s anslag för följande projekt:
 - 1.1. Barnfrid Stockholm med 500 000 kronor.
 - 1.2. Kvinnligt och manligt perspektiv i missbrukarvården – en utbildningsserie för personal med 511 500 kronor.
 - 1.3. Källan BUFIBS, frivilligorganisationen Schizofreniförbundet, med 150 000 kr.
 - 1.4. Start av mammagrupp på Ersta Fristad med 315 000 kr.
 - 1.5. Att bryta arvet, frivilligorganisationen RFHL, med 50 000 kr.

Bilagor:

1. Barnfrid Stockholm, ansökan till länsstyrelsen.
2. Kvinnligt och manligt perspektiv inom missbrukarvården – en utbildningsserie för personal, ansökan till länsstyrelsen.
3. Källan BUFIBS, ansökan till länsstyrelsen.
4. Start av mammagrupper på Ersta Fristad, ansökan till länsstyrelsen.
5. Att bryta arvet, ansökan till länsstyrelsen.